नेपाल सरकार

सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय

(स्थानीय तह समन्वय शाखा)

सिंहदरबार, काठमाडौं ।
फोन नं. ०१-४२००५११
४२००३०४

पत्र संख्या :- स्था.त.स.शा./अन्य/फा.सं.-१/०७६/७७

मिति :- २०७६/१०/१४

च.नं. :- २०८

श्री स्थानीय तहहरु, (पत्रमा उल्लेखित) ।

बिषयः कार्यक्रम संचालनको लागि समन्वय गरिदिने सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको प.स. ०७६/७७ च.नं. १३०/PCS, मिति २०७६/१०/१३ को पत्र संलग्न छ । सो सम्बन्धमा थप व्यहोरा संलग्न पत्रबाट अवगत गर्नुभई आवश्यक समन्वय तथा अन्य व्यवस्था मिलाउनुहुन आदेशानुसार अनुरोध छ । साथै विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिग सेवा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि, २०७६ (Softy Copy) यसै पत्रसाथ संलग्न छ ।

२०७६/१०/१४

(राजकुमार बोहरा)
शाखा अधिकृत

वोधार्थ :

श्री स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, रामशाहपथ, काठमाडौं ।

श्री सूचना तथा प्रविधि शाखा; **Website** मा **upload** गरिदिनुहुन ।

स्था तस २॥

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

स्वास्थ्य समन्वय महाशाखा

रामशाहपथ, काठमाण्डौ

visit nepal 2020

१०३६३

२०७६।१०।१३

प.सं. : २०७६/७७

च.नं. : १३०। PCS

मिति: २०७६/१०/१३

स्थानीय तह समन्वय शाखा

दर्ता नं.:- ५८९

श्री संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय,
सिंहदरबार, काठमाण्डौ ।

मिति २०७६/१०/१३

विषयः कार्यक्रम संचालनको लागि समन्वय गरिदिने सम्बन्धमा ।

प्रस्तुत विषयमा स्व्यास्थ्य सेवा बिभाग, नर्सिङ्ग तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखाको प.सं. ०७६/७७, च.नं. ३०४ को पत्र बाट अनुरोध भइ आए अनुसार स्व्यास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको माननीय मन्त्रिस्तरको निर्णय अनुसार मिति २०७६।०९।२१ मा स्वीकृत बिद्यालय स्व्यास्थ्य तथा नर्सिंग सेवा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७६ अनुशर तपशिलमा उल्लेखित स्थानिय तहमा नर्सिंग सेवा कार्यक्रम संचालन गर्ने प्रयोजनार्थ समन्व गरिदिनु हुन अनुरोध छ । साथैं बिद्यालय स्व्यास्थ्य तथा नर्सिंग सेवा कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७६ यसै पत्र साथ पठाईएको व्यहोरा समेत अनुरोध छ ।

(भीमप्रसाद सापकोटा)
बरिष्ठ जनस्वास्थ्य प्रशासक

तपशिल:

प्रदेश	स्थानिय तह	जिल्ला	विद्यालय नर्स संख्या	कैफियत
प्रदेश नं २				
१	हरिवन नगरपालिका	सर्लाहि	५	
२	चन्द्रपुर नगरपालिका	रौतहट	१२	
गण्डकि				
१	बाग्लुङ्ग नगरपालिका	बाग्लुङ्ग	५	
२	बेनि नगरपालिका	म्याग्दि	५	
सुदुरपश्चिम				
१	धनगढि उपमहानगरपालिका	कैलाली	१७	
प्रदेश नं ५				
१	राप्तिसोनारि गाँउपालिका	बाँके	५	
२	त्रिवेणी गाँउपालिका	रोल्पा	११	
	जम्मा		६०	

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसख्या मन्त्रालय

स्वास्थ्य सेवा विभाग

नर्सिङ्ग तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा

टेकु, काठमाण्डौ

विद्‌यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६

प्रस्तावना: विद्‌यालय स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई शिक्षा क्षेत्रसंग समन्वय गर्दै विद्‌यालय तहवाटै बालबालिकालाई स्वस्थ जीवनशैली अपनाउन तथा समग्र स्वास्थ्य, सरसफाइ र किशोरकिशोरीको यौन तथा प्रजनन् स्वास्थ्य सुधारको आवश्यकतालाई मध्यनजर गर्दै, विद्‌यालय तहमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच पुऱ्याई विद्‌यार्थीको स्वास्थ्य अवस्थामा सुधार साथै जीवनशैलीमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन जनस्वास्थ्य सेवा ऐन २०७५ तथा राष्ट्रिय स्वास्थ्य नीति २०७६ बमोजिम विद्‌यालयमा स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक भएकोले मन्त्रालयले विद्‌यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६ बनाएको छ ।

परिच्छेद – १

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ**: (क) यस कार्यविधिको नाम "विद्‌यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि, २०७६" रहेको छ ।

(ख) यो कार्यविधि तुरून्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषाः** विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा,

(क) "**कार्यक्रम**" भन्नाले विद्‌यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सम्झनु पर्दछ ।

(ख) "**विद्‌यालय**" भन्नाले सामुदायिक क्षेत्रवाट संचालित आधारभुत वा माध्यामिक विद्‌यालयलाई सम्झनु पर्दछ ।

(ग) "**विद्‌यालय स्वास्थ्य इकाई**" भन्नाले स्वास्थ्य सम्बन्धी परामर्श, प्राथमिक उपचार र समन्वय गर्न स्थापित दफा (१८) बमोजिम गठन भएको विद्‌यालयको स्वास्थ्य इकाई सम्झनु पर्दछ ।

(घ) "**विद्‌यालय नर्स**" भन्नाले मान्यता प्राप्त शैक्षिक सस्थाबाट कम्तिमा नर्सिङ्ग विषयमा प्रविणता प्रमाण पत्र तह उतिर्ण गरी नेपाल नर्सिङ्ग परिषदमा दर्ता भएको र दफा (११) बमोजिम सम्झौता गरी नियुक्ति गरिएको विद्‌यालय नर्स सम्झनु पर्दछ ।

नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय रामशाहपथ, काठमाडौं

सचिव

(ङ) **"मन्त्रालय"** भन्नाले स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय सम्झनु पर्दछ ।

(च) **"विभाग"** भन्नाले मन्त्रालय अन्तर्गतको स्वास्थ्य सेवा विभाग सम्झनु पर्दछ ।

(छ) **"महाशाखा"** भन्नाले विभाग अन्तर्गतको नर्सिङ्ग तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा सम्झनु पर्दछ ।

(ज) **"शाखा"** भन्नाले महाशाखा अन्तर्गतको नर्सिङ्ग क्षमता विकास शाखा सम्झनु पर्दछ ।

(झ) **"समिति"** भन्नाले विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई सम्झनु पर्छ ।

(ञ) **"समन्वय समिति"** भन्नाले दफा (१५) बमोजिमगठन भएको स्थानीय विद्यालय स्वास्थ्य समन्वय समिति सम्झनु पर्दछ ।

(ट) **"स्थानीय स्वास्थ्य संस्था"** भन्नाले विद्यालय भएको वार्डमा रहेको सम्बन्धित सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, शहरी स्वास्थ्य केन्द्र,स्वास्थ्य चौकी, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र वा अस्पताल सम्झनु पर्दछ।

(ठ) **"स्थानिय तह"**भन्नाले विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न छनौट भएको विद्यालय रहेको स्थानिय तह (महानगरपालिका वा उप महानगरपालिका वा नगरपालिका वा गाउपालिका) सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद – २

उद्देश्य

३- **कार्यविधिको उद्देश्यः** यस कार्यविधिको उद्देश्य विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा सञ्चालन गर्ने रहेको छ ।

४- **कार्यक्रम सञ्चालनको उद्देश्यः** यस कार्यविधि बमोजिम सञ्चालन हुने कार्यक्रमको उद्देश्य देहाय बमोजिमका कार्य सम्पादन गर्नमा सहयोग पुर्याउने हुनेछः-

(क) विद्यालय तहबाटै वालवालिकाहरुलाई स्वस्थ जीवन शैली अपनाउन प्रेरित गर्न।

(ख) विद्यालयमा आधारित स्वास्थ्य तथा पोषण सेवाको पहुँच पुर्याउन।

(ग) विद्यालयमा स्वस्थ, सफा र सिकाइ मैत्री वातावरण तयार गर्न ।

(घ) किशोरकिशोरीहरुको यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्य तथा किशोरीहरुको महिनावारीसँग सम्बन्धित समस्याहरूको समाधान गर्न सहयोग गर्न ।

नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय रामशाहपथ, काठमाडौं

(ङ) विद्यालय उमेरका वालवालिकाहरुको मानसिक स्वास्थ्यमा प्रबर्धन गर्न ।

(च) प्राथमिक उपचार सेबा एवम समयमा सम्बन्धित अस्पतालमा प्रेषणको ब्यवस्था गरि ज्यान जोखिम हुनबाट जोगाउन।

(छ) सीपमा आधारित स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्न।

(ज) स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित अन्य कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न।

परिच्छेद – ३

स्थानिय तह र विद्यालय छनौंटका आधार सम्बन्धि व्यवस्था

५. **स्थानिय तह र विद्यालय छनौंटः** (क) कार्यक्रम संचालन गर्न स्थानीय तहको छनौंट महाशाखाले गर्नेछ।त्यसपछि प्रत्येक स्थानीय तहवाट अनुसूची १ मा उल्लेख भए बमोजिम विद्यालय छनौट सम्बन्धि मापदण्ड अनुसार जम्मा साठी (६०) विद्यालय छनौट गरि यो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ।

(ख) स्थानीय तह छनौंट मा कुनै समस्या आएमा दफा (१३) बमोजिम गठन भएको निर्देशक समिति को निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

६. **कार्यक्रम सञ्चालन र व्यवस्थापन** (क) यस कार्यक्रम सञ्चालन गर्न महाशाखा, सम्बन्धित स्थानीय तह र विद्यालय बीच अनुसूची –२ बमोजिमको त्रिपक्षीय सम्झौता गरी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

७. **विद्यालय कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आबश्यक पर्ने सामग्रीहरुः** यस कार्यक्रम सञ्चालनका लागि आबश्यक पर्ने सामग्रीहरु अनुसूची– ३ बमोजिमको हुनेछ । यो कार्यक्रम सुरु गर्न एक पटक को लागि रु पचास हजार बराबरको औषधि र औषधि जन्य सामग्रीहरु खरिद गर्न रकम महाशाखाले स्थानिय तहलाई उपलब्ध गराउने छ। अपुग सामाग्रीहरू सम्बन्धित स्थानिय तहले ब्यवस्था गर्नुपर्नेछ ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

परिच्छेद – ४

विद्यालय नर्स सम्बन्धी व्यवस्था

८. **विद्यालय नर्स सम्बन्धी व्यवस्थाः**

(क) कार्यक्रम सञ्चालन हुने सबै विद्यालयमा एकजना विद्यालय नर्स राख्नु पर्नेछ ।

(ख) भौगोलिक अवस्था र विद्यार्थी संख्यालाई आधार मानी एकै स्थानीय तहका दुइ वा दुइ भन्दा बढी विद्यालयहरुसँग समन्वय गर्ने गरि एक जना विद्यालय नर्सको नियुक्ति गर्न सक्नेछ।

(ग) विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नको लागि शाखामा कार्यरत १ जना नर्सिङ्ग अधिकृतलाई संयोजकको (फोकल पर्सन) जिम्मेवारी तोकिने छ ।

९. **विद्यालय नर्सको छनौट**

(क) विद्यालय नर्स करारमा भर्नाका लागि करार निर्देशिका अनुसार सम्बन्धित स्थानीय तहमा रहेको पदपूर्ति समितिले अनुसुची –४ बमोजिम मूल्याङ्कन गरी छनौट गर्नुपर्नेछ ।

(ख) करार निर्देशिका जारी नभएको स्थानीय तहको हकमा प्रचलित करार कानुन बमोजिम बमोजिम पदपूर्ति गर्नुपर्नेछ ।

परिच्छेद – ५

विद्यालय नर्सको काम र पारिश्रमिक

१०. **विद्यालय नर्सको काम, कर्तव्य र अधिकार**ः विद्यालय नर्सको काम, कर्तव्य र अधिकार अनुसूची- ५ बमोजिम हुनेछ ।

११. **कार्य शर्त, पारिश्रमिक र अवधि** :

(क) यस कार्यविधि बमोजिम करार सेवा सम्झौता गरिएका विद्यालय नर्सको पारिश्रमिक नेपाल स्वास्थ्य सेवाको पाँचौ तहको शुरूको स्केल बमोजिम हुनेछ र त्यस बाहेक करार सम्झौतामा उल्लेख नगरिएको कुनै पनि भत्ता उपलब्ध गराउन सकिने छैन।

(घ) विद्यालय नर्सलाई अभिमुखीकरण तालिम स्थानीय तहसंग को समन्वयमा महाशाखाले संचालन गर्नुपर्नेछ।

(ङ) स्थानिय तहले विद्यालय नर्सको क्षमता विकासका लागि सेवासंग सम्बन्धित तालिममा सहभागी हुन पठाउन सक्नेछ ।

८. **बजेट व्यवस्थाः**

(क) यस कार्यक्रम को अख्तियारी स्वास्थ्य सेवा विभागमा रहेको र उक्त रकम सम्बन्धित स्थानीय तहलाई सशर्त अनुदान को रुपमा बित्तिय हस्तान्तरण गरि पठाइनेछ ।

(ख) सशर्त अनुदान को रुपमा पठाइएको रकम औषधि तथा औषधिजन्य सामग्री खरिद तथा विद्यालय नर्सको तलबको लागि मात्र खर्च गर्न पाइनेछ।

(ग) सम्बन्धित स्थानीय तहले कार्यक्रम संचालन भएको आ. ब. को बित्तिय तथा भौतिक प्रगति को विवरण महाशाखालाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ

९. **निर्देशक समितिः** (क) कार्यक्रमको सफल कार्यान्वयनको लागि गर्न देहाय बमोजिमको निर्देशक समिति गठन हुनेछ ।

(ख) उपदफा (क) बमोजिमको समितिमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरु रहनेछन्

(क) महानिर्देशक, स्वास्थ्य सेवा विभाग	–अध्यक्ष
(ख) निर्देशक, शिक्षा तथा मानवश्रेत विकास केन्द्र	–सदस्य
(ग) प्रमुख लेखा नियन्त्रक, स्वास्थ्य सेवा विभाग	–सदस्य
(घ) उपसचिव, संघिय मामिला तथा स्थानिय विकास मन्त्रालय	–सदस्य
(ङ) निर्देशक, नर्सिङ्ग तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा	–सदस्य

सचिव

१०. **समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार** (१) समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ ।

(क) कार्यक्रम कार्यान्वयनको समयमा कुनै दुविधा भएमा त्यसलाई समाधान र सहजीकरण गर्ने।

(ख) विद्यालय स्वास्थ्यको विभिन्न विषयमा प्राथमिकता निर्धारण गरी कार्यान्वयन गर्ने सुझाव दिने ।

(ग) कार्यक्रमको दिगो सञ्चालन तथा विस्तारको लागि आवश्यक परामर्श तथा राय, सुझाव र सल्लाह दिने ।

[illegible]. <u>विद्यालय स्वास्थ्य समन्वय समिति</u> : (१) स्थानीय तहमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा व्यवस्थापन गर्न देहाय बमोजिमको विद्यालय स्वास्थ्य समन्वय समिति रहनेछ ।

(क) उप प्रमुख, स्थानिय तह	–संयोजक
(ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	–सदस्य
(ग) प्रमुख, शिक्षा शाखा, सम्बिन्धत स्थानिय तह	–सदस्य
(घ) प्रधानाध्यापक (सम्बन्धित विद्यालय)	–सदस्य
(ङ) संयोजक,स्वास्थ्य शाखा सम्बन्धित स्थानिय तह	–सदस्य सचिव

[illegible]. <u>समन्वय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकारः</u> समन्वय समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

(क) विद्यालय स्वास्थ्यलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक सुधारका लागि स्थानीय तहलाई सुझाव दिने,

(ख) विद्यालय स्वास्थ्य सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक सामाग्री, औषधी, तालिम लगायतको विषयमा विद्यालय र स्थानिय तह विच समन्वय र सहजिकरण गर्ने,

(ग) विद्यालयमा नर्स राख्नको लागि आवश्यक समन्वयको लागि सहजिकरण गर्ने,

(घ) विद्यालय स्वास्थ्य सेवा सञ्चालनको लागि आवश्यक जनशक्ति र सोको व्यवस्थापनका सन्दर्भमा आवश्यक योजना निर्माण गर्ने र सुझाव दिने,

(ङ) स्थानिय तहमा यस कार्यविधि अनुरुप विद्यालय स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन भए नभएको नियमित अनुगमन गर्ने।

[illegible]. <u>विद्यालय व्यवस्थापन समितिको भुमिका</u>: विद्यालय तहमा कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयनमा सहयोग गर्न देहाय बमोजिमको भुमिका हुनेछः-

(क) आफ्नो विद्यालयमा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागिआवश्यकव्यवस्थापन, सहजिकरण र समन्वय गर्ने,

(ख) विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रमका लागि कम्तिमा एउटा छुट्टै कोठा सहित आवश्यक फर्निचर तथा अन्य सामग्रीहरू उपलब्ध गराउने,

(ग) आवश्यक औषधि, उपकरणको सुनिश्चितता गर्ने,

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

(घ) विद्यालयमा सुर्तिजन्य पदार्थ, मदिराजन्य पदार्थ, जंक फुड लगायतका अखाद्य पदार्थ, अत्यधिक चिनीयुक्त पेय पदार्थको प्रयोगमा नियन्त्रण, स्वच्छ खानेपानी, छात्रामैत्री शौचालय लगायतका स्वास्थ्य मैत्री पुर्वाधार भए नभएको सन्दर्भमा आएका सुझावलाई कार्यान्वयन गर्ने र वालबालिका मैत्रीरस्वास्थ्य मैत्री विद्यालय निर्माण गर्ने,

(ङ) विद्यालयमा स्वास्थ्य सेवा नियमित रुपमा प्रभावकारी ढंगले भए नभएको हेर्ने र प्रभावकारी बनाउन आवश्यक कार्य गर्ने,

(च) विद्यालय, स्थानीय स्वास्थ्य संस्था र स्थानीय तहवीच समन्वय गर्ने,

(छ) विद्यालयको योजना, कार्यक्रम र क्यालेण्डर बनाउँदा विद्यालय स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धी व्यवस्था भए नभएको सुनिश्चिता गर्ने।

१८. <u>बिद्यालय स्वास्थ्य इकाई गठन</u>: (१) विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि देहाय बमोजिमकोबिद्यालय स्वास्थ्य इकाई रहने छः-

(क) सम्बन्धित विद्यालयको प्रधानाध्यापक – संयोजक

(ख) महिला शिक्षक एक जना –सदस्य

(ग) माध्यमिक तहका छात्र र छात्रा ४ जना –सदस्य

(घ) बिद्यालय नर्स एक जना –सदस्य सचिव

(२) बिद्यालय स्वास्थ्य इकाईबाट देहाए बमोजिमको कार्यहरु हुनेछन् :-

(क) विद्यार्थीहरु लाइ विभिन्न समूहमा स्वास्थ्य सँग सम्बन्धी कृयाकलापहरु गर्न सहजीकरण गर्ने ।

(ख) बिद्यालयमा स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गतका सम्पूर्ण सेवाहरु नियमित रुपमा प्रदान गर्न आवश्यक सम्बाद गर्ने ।

१९. <u>अभिलेखिकरण, अनुगमन, मुल्याङ्कन र सुपरिवेक्षण</u>:

(क) बिद्यालय नर्सले आफूले सम्पादन गरेको कार्यको प्रतिवेदन अनुसूची-६बमोजिमको मासिक अभिलेख फाराममा विद्यालय प्रशासन, स्थानीय तह र महाशाखामा नियमित रुपमा प्रत्येक महिनाको ७ गतेभित्रमा पठाइसक्नु पर्नेछ ।

(ख) सम्पादित कामहरुको अनुगमन र मुल्याङ्कन विद्यालय स्वास्थ्य समन्वय समितिको हुनेछ।

(ग) आवश्यकता अनुसार महाशाखा र निर्देशक समितिले बिद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रमको अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्नेछ ।

नेपाल सरकार

(घ) बिद्यालय नर्सले प्रत्येक विद्यार्थीको व्यक्तिगत विवरण र पोषण र स्वास्थ्य अवस्थाको रेकर्ड राखी (आवस्यकता अनुसार) कम्तिमा प्रतेक वर्ष अद्यावादिक गर्नु पर्दछ र सो को रेकर्ड महाशाखा मा पठाउनु पर्दछ ।

(ङ) कार्यक्रम सुरु भएको ६ महिनामा समिक्षा र एक बर्ष पछि मुल्यांकन गरिनेछ ।

१०. **<u>विविधः</u>**

(क) यस कार्यविधि कार्यान्वयन क्रममा थप व्यवस्था गर्नु परेमा यस कार्यविधि तथा प्रचलित कानूनसँग नबाझिने गरी महाशाखाले आवश्यक निर्णय गर्न सक्नेछ।

(ख) कार्यक्रमसंग सम्बन्धित अनुसुचिहरु आबश्यकता अनुसार निर्देशक समितिले हेरफेर गर्न सक्नेछ ।

(ग) यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै समस्या आइपरेमा दफा (१३) बमोजिमको निर्देशक समितिले बाधा अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

सचिव

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसुची–१

दफा ९ सँग सम्बन्धित

विद्यालय छनौट सम्बन्धी मापदण्ड

(क)

सि.नं.	विद्यालय छनौटको आधार	सुचक	अंकको वर्गीकरण	कैफियत
१	विद्यार्थी संख्या	५०० जना भन्दा कम	२०	
		५०० –७००	३०	
		७००–१०००	४०	
२	विद्यालयको भैतिक पूर्वाधारको अवस्था	१ वटा सम्म कोठा उपलब्ध गराउन सक्ने	२०	
		१ भन्दा बढी कोठा उपलब्ध गराउन सक्ने	३०	
३	किशोरी सख्या(प्रतिशत)	४० प्रतिशत भन्दा कम	२०	
		४० प्रतिशत भन्दा माथी	३०	

(ख) प्रदेश, स्थानिय तह तथा विद्यालयबाट विद्यालय नर्स नियुक्ति नभएका र कार्यक्रम सञ्चालन नभएका विद्यालय ।

(ग) कुनै दातृ निकाय तथा गैर सरकारी संस्थाबाट विद्यालय स्वास्थ्य तथा विद्यालय नर्स सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन नभएका विद्यालय ।

सचिव

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसुची –२

दफा ६ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

नेपाल सरकार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय

स्वास्थ्य सेवा विभाग

नर्सिङ्ग तथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा

विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने सम्बन्धमा महाशाखा, स्थानिय तह र विद्यालय बीचको त्रिपक्षिय **सम्झौता पत्र**को ढाँचा

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य सेवा विभाग, नर्सिङ्गतथा सामाजिक सुरक्षा महाशाखा (यसपछि प्रथम पक्ष भनिएको), स्थानीय तह (महानगर पालिका/उप महानगर पालिका / नगरपालिका/ गाउपालिका) (यसपछि दोश्रो पक्ष भनिएको) र .... विद्यालय (यसपछि तेश्रो पक्ष भनिएको) का बीच विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि अन्तरगत देहाय बमोजिमको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारीका आधारमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न सहमत भइ संझौता गरी एक/एक प्रति आफ्ना बुझि लियौं दियौं :

१. प्रथम पक्षको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी:

- विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि तयार गरी लागू गर्नुपर्नेछ।
- विद्यालय स्वास्थ्य तथा नर्सिङ्ग सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न आवश्यक पर्ने आर्थिक व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ।
- कार्यक्रमको प्रभावकारिताको अध्ययन अनुसन्धान गरी सुधारका लागि आवश्यक पृष्ठपोषण दोश्रो तथा तेश्रो पक्षलाइ उपलव्ध गराउनु पर्नेछ।
- आवश्यकता अनुसार अनुगमन तथा सहजिकरण गर्नुपर्नेछ।

२. दोश्रो पक्षको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी:

- कार्यविधिमा तोकिएको मापदण्ड अनुसार विद्यालय तथा विद्यालय नर्स छनौट गर्नुपर्नेछ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं
सचिव

- छनौट भएका विद्यालय नर्सलाई करार सम्झौता गरि नियुक्ति दिनुपर्नेछ।
- विद्यालय नर्सले महिनाभरी गरेको कामको अभिलेख प्रतिवेदन र प्रमाणित रूजु हाजिरी तयार गरी तेश्रो पक्षले सिफारिश गरेको आधारमा दोश्रो पक्षले विद्यालय नर्सको पारिश्रमिक नेपाल स्वास्थ्य सेवाको पाचौ तहको सुरु स्केल बमोजिम विद्यालय नर्सको ब्यक्तिगत खातामा पठाउनेछ ।
- कार्यक्रमको निरन्तरताको लागि अगामी आ.व मा स्थानिय स्तरबाटै आवश्यक पहल गर्नुपर्नेछ।
- कार्यक्रमको नियमित अनुगमन र पृष्ठपोषण गर्नुपर्नेछ।

३. **तेश्रो पक्षको काम, कर्तव्य र जिम्मेवारी:**

- छनौट भइ अएका विद्यालय नर्सलाई काम गर्नै अनुकुल बातावरणको ब्यबस्था गर्नुपर्नेछ।
- विद्यालय स्वास्थ्य इकाइ गठन गरी परिचालन गर्नुपर्नेछ।
- विद्यालय नर्सको मासिक रूजु हाजिरी र मासिक प्रगतिको प्रतिबेदन प्रमाणित गरी दोश्रो पक्ष समक्ष पठाउनु पर्नेछ।
- विद्यालयमा स्वास्थ्य सम्बन्धी अन्य कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा विद्यालय स्वास्थ्य समन्वय इकाइको संलग्नता सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ।
-

पहिलो पक्ष	दोश्रो पक्ष	तेश्रो पक्ष
मन्त्रालय सामाजिक सुरक्षा महाशाखा को तर्फबाट	………… स्थानीय तह को तर्फबाट	विद्यालयको तर्फबाट
हस्ताक्षर	हस्ताक्षर	हस्ताक्षर
नाम	नाम	नाम
पद	पद	पद
कार्यालयको छाप	कायार्लयको छाप	कायार्लयको छाप
[illegible]	रोहवर	रोहवर

सचिव

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसुची -३

[illegible] सँग सम्बन्धित

<u>[illegible] स्वास्थ्य इकाईको आवश्यक पूर्वाधार</u>

[illegible] setup:

- कुर्सी-३, टेबल-२, ल्यापटप (इन्टरनेट सुबिधा सहित)-१, दराज-२, बेन्च-१
- सूचना पाटि -१, स्वास्थ्य शिक्षा सामग्री र प्रदर्सन बोर्ड
- कपडा राख्ने rack हायांगर-१, आवश्यकता अनुसार अन्य कपडा आदी
- हात धुने सुविधा
- स्टेशनरी आबस्यकता अनुसार लग बुक, रजिस्टर
- [illegible] तथा अन्य सामग्री आबस्यकता अनुसार **विद्यालय**ले थपघट गर्न सक्नेछन्

[illegible] setup:

- Bed, Foot step
- Tourch Light,
- Measuring Tape,
- Tunning fork,
- knee hammer
- First Aids Kit with basic medicine ,First Aids chart
- Waste bin different colors
- B.P सेट, Thermometer,
- Otoscope, Opthalmoscope
- Dressing Set ,
- Bandage, Splint
- Weight Scale and Height Scale
- MUAC Tape (Adult/Peadiatric)
- Snellen Chart (Visual Acuity Chart)
- Sanitary pads
- Sick Room with bed
- IEC/BCC/Health Promotion Corner with materials
- Anatomical chart /Reproductive System
- Referal Slip, Service Register

[illegible] आवश्यकता अनुसार सामाग्रीहरु थप गर्न सकिने छ ।

सचिव

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसुची –४

दफा ९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

विद्यालय नर्स छनौट सम्बन्धी मापदण्ड

(क) विद्यालय नर्सको न्युनतम योग्यता: मान्यता प्राप्त शैक्षिक सस्थाबाट नर्सिङ्ग विषयमा कम्तिमा प्रविणता प्रमाण पत्र तह उतिर्ण गरी नेपाल नर्सिङ्ग परिषदमा दर्ता भएको नर्स ।

(ख) उम्मेदवारको शैक्षिक योग्यता वापत बढीमा २० अंक (प्रमाण पत्र तह/ वि.एस.सी नर्सिङ्गको नतिजा विशिष्ठ श्रेणी २०, प्रथम श्रेणी १९ , दोश्रो श्रेणी १७ र तृतीय श्रेणीको १५ अंक दिइने छ।)

(ग) कार्यअनुभव वापत अधिकतम ५ अंक (प्रति वर्ष १ अंकको दरले), प्रमाणित विवरण संलग्न भएको हुनुपर्ने ।

(घ) स्थानीय बासिन्दालाई देहाय बमोजिम -५ अंक

(१) सम्बन्धित स्थानीय तहको बासिन्दा भएमा –५ अंक

(२) सम्बन्धित जिल्लाको बासिन्दा भएमा -३ अंक

(३) सम्बन्धित प्रदेशको बासिन्दा भएमा -२ अंक

(ङ) अन्तर्वार्ता मा अधिकतम –२० अंक

अन्तर्वार्ताको अंक प्रदान गर्दा न्युनतम ८ (आठ) र अधिकतम १४ (चौध) को सीमा भित्र रही प्रदान गर्नु पर्नेछ।

सचिव

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

अनुसुची -५

[illegible] सम्बन्धित
[illegible]
.................पालिका

[illegible] कार्यविवरणको ढाँचा

[illegible] पद नाम: विद्यालय नर्स | काम गर्नुपर्ने स्थानः

[illegible] नाम:

[illegible] प्रधानाध्यापक | प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने अधिकारीः

[illegible] नर्सिङ्गमा प्रविणता प्रमाणपत्र तह उतिर्ण

[illegible]

[illegible] सेवा ऐन २०७५, परिच्छेद -३ को दफा (२४) को अधीनमा रही विद्यालयमा [illegible] आफ्नो कार्य क्षेत्रभित्र विद्यार्थी, शिक्षक र कर्मचारीहरूलाई स्वास्थ्य सेवा प्रदान [illegible] पुऱ्याउने ।

[illegible] नेपाल नर्सिङ्ग परिषद्ले तयार पारेको नर्सको आचार संहिता (Code of Conduct) [...] [illegible] कामको दायरा (Scope of Practice) अनुसार गर्ने ।

[illegible]

- [illegible] विद्यार्थीहरूलाई प्रवद्र्धनात्मक, प्रतिकारात्मक, उपचारात्मक र प्रेषण [illegible] उपलब्ध गराउने ।
- [illegible] स्वास्थ्य कक्षको व्यवस्थापन गर्ने ।
- [illegible] स्वास्थ्य कार्यक्रम सञ्चालनका लागि नेतृत्वदायी भूमिका बहन गर्ने ।
- [illegible] वातावरण सिक्न र सिकाउनका लागि सुरक्षित र बालबालिका तथा [illegible] मैत्री बनाउन सहयोग गर्ने ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

सचिव

- विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि “विद्यार्थीद्वारा विद्यार्थीलाई” चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।
- विद्यार्थीहरूलाई स्वस्थ राख्नका लागि अभिभावकहरूसँग समन्वय गरी काम गर्ने
- विद्यार्थीहरूलाई स्वस्थ जीवनशैलीसँग सम्बन्धित आचरणहरू सिकाउनुका साथै सकारात्मक सोचको समेत विकास गर्न मद्दत गर्ने ।
- प्रदेश तथा स्थानीय स्वास्थ्य कार्यालयसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।

<u>५. सेवाप्रवाहसँग सम्बन्धित जिम्मेवारी</u>

क. प्रवर्द्धनात्मक सेवा

- विद्यार्थीहरूको स्वस्थ जीवनशैलीसँग सम्बन्धित व्यवहारहरूको (विद्यालयमा सुर्तीजन्य पदार्थ, मदिराजन्य पदार्थ प्रयोगमा नियन्त्रण) प्रवद्र्धन गर्ने ।
- पोषणसम्बन्धी सेवा: विभिन्न किसिमको पोषिलो खानाहरूको बारेमा चेतनामूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने । जस्तै :पोषणको महत्वबारे जानकारी दिने, स्वस्थकर खानाको प्रवद्र्धन गर्ने, पोषणसम्बन्धी पोष्टरहरू टाँस्ने, प्रर्दशनी तथा प्रर्दशन गर्ने, मेस तथा क्यान्टिनमा पोषिलो खानाको योजना बनाउन र सरसफाइको व्यवस्था मिलाउन सहयोग गर्ने, घरबाट ल्याएको खाजाको निरिक्षण गरी पोषिलो खानालाई प्रोत्साहन गर्ने र फुड्खाना (Jung food) को प्रयोगमा नियन्त्रण गर्ने ।
- विद्यार्थीहरूलाई लागुपदार्थ दुव्र्यसनीको नियन्त्रण, इत्यादि विषयमा स्वास्थ्य शिक्षा दिने ।
- विद्यार्थीहरूलाई लैङ्गिकहिंसा, बालहिंसा, बालबिवाह, चेलीबेटी बेचविखन, बालबालिका तथा महिला हक अधिकार इत्यादि विषयमा शिक्षा दिने ।
- विद्यार्थीहरूलाई व्यक्तिगत तथा वातावरणीय सरसफाइ तथा फोहोरमैला व्यवस्थापनसम्बन्धी शिक्षा दिने र सम्बन्धित पक्षसँग समन्वय गरी व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्ने ।
- स्वास्थ्यका विभिन्न विषयहरूमा कार्य योजना तयार पारी विद्यार्थीहरूलाई स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्नुका साथै व्यवहार परिवर्तन गर्न सहयोग गर्ने ।विद्यार्थीहरूको उमेर समूहअनुसार किशोरकिशोरी मैत्री यौन तथा प्रजनन स्वास्थ्यसम्बन्धी शिक्षा दिने ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

सचिव

- विद्यालयमा स्वच्छ खानेपानी, छात्रछात्रा मैत्री तथा अपाङ्ग मैत्री शौचालय लगायत विद्यार्थी मैत्री पूर्वाधारहरू निर्माण तथा व्यवस्थापनका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
- सर्ने तथा नसर्ने रोगहरूबाट बच्नका लागि चेतनामूलक कार्यक्रमहरू गर्ने ।
  - प्रभावकारी तथा रचनात्मक सिकाईको लागि "विद्यार्थीद्वारा विद्यार्थीहरूलाई स्वास्थ्य शिक्षा" दिने परम्पराको शुरुवात गर्ने ।
  - विद्यार्थीहरूमा सकारात्मक सोचको विकास गर्नका लागि विद्यालयमा स्वास्थ्यसम्बन्धी प्रदर्शनी, नाटक आदिको आयोजना गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।
  - प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद्बारे विद्यार्थीहरूलाई सचेत गराउने र त्यसबाट हुने जोखिम न्यूनीकरण गर्न आवश्यक पहल गर्ने ।

ख. चिकित्सात्मक सेवा

- रोगहरूको रोकथामसँग सम्बन्धित सेवा सुविधाहरू उपलब्ध गराई आवश्यकतानुसार प्रेषण गर्ने ।
- विद्यालय लक्षित खोप कार्यकम सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने । साथै विद्यालय भर्नाको समयमा खोप कार्ड अनिवार्य गराउने ।
- विद्यालयमा कुनै सरुवा रोगदेखा परेमा स्थानीय स्वास्थ्य निकायलाई सकभर छिटो जानकारी गराउने र व्यवस्थापनमा सक्रिय भूमिका निर्वाह गर्ने ।
  - विद्यार्थी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई प्रकोप तथा महामारीबाट बच्न सजग गराउने ।
  - विद्यालयको वातावरण भौतिक तथा मनोसामाजिक रुपमा स्वस्थकर र विद्यार्थी मैत्री बनाउन सहजीकरण गर्ने ।

ग. परामर्श सेवा

- किशोरावस्थामा हुने शारीरिक तथा मानसिक परिवर्तन, प्रजनन स्वास्थ्य, परिवार नियोजन र यौन तथा यौनिकतासम्बन्धी विषयमा परामर्श दिने ।
- मानसिक समस्या र अन्य स्वास्थ्यसम्बन्धी समस्या व्यवस्थापनका लागि विद्यार्थीहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श दिने ।

सचिव

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
रामशाहपथ, काठमाडौं

- कमजोर क्षमता भएका विद्यार्थीहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न प्रोत्साहन गर्नका लागि शिक्षक, विद्यार्थी तथा अभिभावकलाई आवश्यकता अनुसार परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।
- दीर्घ रोग लागेका तथा लामो समयसम्म उपचार आवश्यक पर्ने विद्यार्थीहरूको पहिचान गरी अभिभावक तथा विद्यार्थीलाई यथोचित परामर्श दिने ।

ग. स्वास्थ्य परीक्षण तथा प्राथमिक उपचार

- स्थानीय स्वास्थ्य समन्वय इकाई वा अन्य सहयोगी संस्थाहरूसँग समन्वय गरी समय समयमा विद्यार्थीहरूको सामान्य स्वास्थ्य परीक्षण (विषेश गरी आँखा, कान, मुख, दाँत, छाला आदि) गर्ने ।
- पोषणको अवस्था पत्ता लगाउन एन्थ्रोपोमेट्रिक मेजरमेन्ट (anthropometric measurement)गरी मापदण्ड अनुसार भए नभएको यकिन गर्ने ।
- विद्यार्थी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूको स्वास्थ्य स्थितिको लेखाजोखा गर्ने ।
- विद्यार्थी, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूलाई लाग्ने सामान्य चोटपटक, घाउ खटिरा तथा अपर्भmट् आइपर्ने समस्याहरूको प्राथमिक उपचार तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- महिनावारीसँग सम्बन्धित विभिन्न किसिमका समस्याहरूको समाधान गर्न किशोरीहरूलाई सहयोग गर्ने ।
- विद्यालयमा आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्नका लागि विद्यार्थी भर्नाको समयमा अभिभावकसित पूर्व सुसूचित मन्जुरीनामा लिई राख्ने ।
- दीर्घ रोग लागेका विद्यार्थीहरूको व्यक्तिगत कार्य योजना बनाई सम्बन्धित शिक्षक, कर्मचारी तथा परिवारका सदस्यहरू संलग्न गराई कार्यान्वयन गर्ने ।

घ. प्रेषण सेवा

- विद्यार्थी/शिक्षक/कर्मचारीलाई थप उपचार आवश्यक भएमा स्थानीय स्वास्थ्य संस्थासँग समन्वय गरी प्रेषण गर्ने । प्रेषण गर्दा अनिवार्य रुपमा प्रेषण पूर्जा भरेर पठाउने ।
- विद्यार्थी /शिक्षक/कर्मचारीलाई प्रेषण गर्दा उपयुक्त स्वास्थ्य सुविधा भएको ठाउँमा पठाउने । बिरामी लिएर जानु परेमा अभिभावकलाई खबर गर्ने ।

सचिव

- प्रेषण गरेका विद्यार्थी/शिक्षक/कर्मचारीहरूलाई आवश्यकतानुसार अनुगमन गर्ने र अभिलेख राख्ने ।

२) व्यवस्थापकीय जिम्मेवारी

क) योजना तर्जुमा

- आफूले गर्ने कामहरूको दैनिक, मासिक तथा वार्षिक कार्य तालिका बनाउने ।
- संघ, प्रदेश तथा स्थानीय सरकारद्वारा सञ्चालित विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रमहरू कार्यान्वयनका लागि आवश्यक योजना तयार गर्न सहयोग गर्ने ।
- कार्य सम्पादनका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको सूची तयार पारी प्रधानाध्यापक तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिमा पेश गर्ने ।

ख) समन्वयात्मक भूमिका

- विद्यालय स्वास्थ्य इकाई, शिक्षक तथा कर्मचारीहरूसित नियमित बैठक बस्ने ।
- विद्यालयमा स्वच्छ खानेपानी, लैङ्गिक तथा अपाङ्ग मैत्री शौचालय लगायतका विद्यार्थी मैत्री पूर्वाधारहरू भए नभएको जाँच गरी सोको व्यवस्थापनको लागि आवश्यक समन्वय र पहल गर्ने ।
- शिक्षक तथा अभिभावकहरू बिचमा हुने बैठकमा आवश्यकतानुसार स्वास्थ्यसम्बन्धी विषयहरूमा जानकारी दिने ।
  - नसर्ने रोगहरूबाट बच्न जस्तै : खोप तथा अन्य रोगहरूको जोखिम न्यून गर्ने उपायहरूका लागि आवश्यक समन्वय गर्ने ।
  - विपद् तथा प्रकोपको पूर्वतयारी तथा व्यवस्थापनका लागि स्थानीय सरकारसँग समन्वय गर्न विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने ।
  - गुणस्तरीय विद्यालय स्वास्थ्य सेवाका लागि सरकारी तथा गैह्र सरकारी संस्थाहरूसँग आवश्यक समन्वय गर्ने ।
  - विद्यार्थीहरूको नियमित स्वास्थ्य निरीक्षण गर्नका लागि कक्षा शिक्षकसँग समन्वय गर्ने ।

सचिव

ग) **अभिलेख तथा प्रतिवेदन**

- विद्यालयमा सञ्चालन हुने खोप लगायत अन्य स्वास्थ्य कार्यक्रम र विद्यार्थीहरूको स्वास्थ्य अवस्थाको अभिलेख राख्ने, सोको प्रतिवेदन सम्बन्धित निकायमा नियमित मासिक रुपमा पेश गने ।

घ) **अन्य कार्यहरू**

- प्रधानाध्यापक तथा विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित बिषयमा सुझाव दिने ।
- प्रधानाध्यापकको मार्ग निर्देशनमा तोकिएको स्वास्थ्य तथा वातावरणीय सरसफाइसम्बन्धी अन्य कार्यहरू गर्ने ।
- विद्यालय स्वास्थ्य तथा वातावरणको सुधारका लागि रणनीतिक योजना तयार पार्न विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई सहयोग गर्ने ।
- सिकाई दुर्बलता भएका विद्यार्थीहरू समयमा पहिचान गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउन विद्यालय प्रशासन तथा अभिभावकहरूलाई सहयोग गर्ने ।
- शारीरिक दुर्बलता भएका विद्यार्थीहरूको लागि आवश्यकतानुसार सहयोग गर्ने ।
- शारीरिक सजाय रोक्न शिक्षकलाई सचेत तथा सहयोग गर्ने । विद्यालय स्वास्थ्यसँग सम्बन्धित अध्ययन तथा अनुसन्धान कार्यमा सहभागी हुने तथा आवश्यक सहयोग गर्ने ।
- अत्यावश्यक संस्था जस्तै एम्बुलेन्स, दमकल, ब्लड बैंक, प्रहरी कार्यालयको फोन नम्बर विद्यालयको सूचना पाटीमा राख्ने ।
- विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकशिक्षिकाहरूलाई प्राथमिक उपचारसम्बन्धी तालिम सञ्चालनका लागि आवश्यक पहल गर्ने ।
- कक्षा कोठा र विद्यालयको वातावरण नियमित रुपमा अवलोकन गर्ने ।

पुनश्चः

(क) लामो समयसम्म विद्यालय विदा भएको अवस्थामा स्थानिय तहको सिफारिसमा निजी तथा सामुदायिक विद्यालयमा सेवा पुराउनुपनेछ ।

(ख) विद्यालय व्यवस्थापन समितिले सिफारिस गरेको नर्सिङ्ग तथा स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन वाधा पर्नेछैन ।

सचिव

अनुसुची –६

दफा १९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित

स्थानिय सरकार

................पालिका

<u>मासिक प्रतिबेदन</u>

________महिनाको प्रतिबेदन

मितिः बिद्यालयको नामः

ठेगानाः विद्यालय नर्सको नामः

क. परिचय/ Introduction/ Background

ख. पूर्व निर्धारित उद्धेश्यहरुः (Preset Objectives)

1.

2.

3.

ग. कृयाकलापहरुको विस्तृत विवरण (Activities)

....
....
....
....

घ मूल्याङ्कन (Evaluation)

....
....
....
....

ङ सुझाब (Recommendations)

1.

2.

(मासिक प्रतिबेदन प्रत्येक महिनाको ७ गतेभित्र सम्बन्धित विद्यालय, सम्बन्धित स्थानिय तहमा बुझाउनु पर्नेछ। अन्य थप कुराहरु पनि समाबेश गर्न सकिनेछ ।सम्बन्धित स्थानीय तहको स्वास्थ्यले विद्यालयहरुको प्रतिवेदनको समष्टीगत प्रतिवेदन तयार गरी चौमासिक रुपमा स्वास्थ्य सेवा विभागमा पठाउनु पर्ने छ ।)

सचिव

नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय रामशाहपथ, काठमाडौं